

Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitika vahenditest kavandatavate rahastamisvahendite eelhindamine Rahandusministeeriumile

Europa Liit
Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid

Eesti Arengu Pank

RAHANDUSMINISTEERIUM

praxis
mõttekoda

EY
Building a better
working world

Ettevõtlus

Olulisimad probleemid, millega ettevõtted investeringuvajadusel katmisel kokku puutuvad:

- tagatiste ebapiisavus, mh ettevõtte tegutsemise asukoha tõttu,
- investeringu seotus innovatsioonimahukate või uudsete tehnoloogiate turule toomisega,
- vajaliku teabe puudumine erinevate rahastamisvõimaluste kohta,
- kõrged intressimäärad,
- täiendavate rahaliste vahendite kaasamise keerukus ja/või suur ajakulu (liigne bürokraatia).

Kas on vaja pakkuda rahastamisvahendeid? – Jah.

Investeeringustrateegia

- Sageli on muutused turul niivõrd kiired, et uusi meetmeid on vaja kiirelt, samas kui uute toodete väljatootamine võtab aega. Selleks on oluline uuel programmiperioodil finantsinstrumentide disainimisel **luua** KredExi finantstootedesse **võimalikult suurt paindlikkust**.
- Kui varasemalt on KredEx rakendanud erinevaid laene sõltuvalt nende sihtrühmast ja/või otstarbest, siis paindlikkuse suurendamiseks (sh muutuvatele turutingimustele kiirelt reageerimiseks) on soovitatav **luua üks allutatud laenu instrument**, mille tingimusi on võimalik lähtuvalt sihtrühmast või rahastuse otstarbest varieerida.
- Ettevõtluse tarbeks on struktuurifondide vahenditest planeeritud 17,5 miljonit eurot, mille eest on võimalik rahastada hinnanguliselt 294 ettevõtet.
- Struktuurifondide vahenditest võib alustavatele ettevõtjatele pakkuda kombineeritud stardilaenu kokku summas 4,07 miljonit eurot, mille raames on võimalik rahastada hinnanguliselt 200 ettevõtet.

Tingimus	Allutatud laen	Kombineeritud stardilaen	Laenukäendus
Sihtrühm	Turutõrgete analüüsist selgunud mikroettevõtted ja VKEd	Alustav ettevõtja	VKEd ja mikroettevõtted, kes vajavad krediitpakujalt laenu, pangagarantii või liisingu saamiseks käendus
Sihtotstarve	Ettevõtte arendamine, laiendamine, tootlikkuse tõstmine, toote- ja teenusearendus ning innovatsioon, konkurentsivõime tõstmine, sh investeringute ja käibevahendite finantseerimine	Uute ettevõtete loomine, alustava ettevõtte investeringute või käibevahendite rahastamine	Tegevuse finantseerimine: ettevõtte tegevuse alustamine, ettevõtte arendamine, laiendamine, tootlikkuse tõstmine, toote- ja teenusearendus ning innovatsioon, konkurentsivõime tõstmine, sh investeringute ja käibevahendite finantseerimine
Maksimaalne summa	Üldjuhul kuni 2 000 000 eurot	Üldjuhul kuni 20 000 eurot	Üldjuhul kuni 5 000 000 eurot (kuni 80% võetavast kohustusest)
Tagasimakseperiood	Üldjuhul kuni 15 aastat. Sõltuvalt sihtrühma vajadusest, otsustatakse kooskõlas rahastamisvahendi krediitpoliitikaga	Kuni 60 kuud (sh maksepuhkus kuni 12 kuud)	...
Intressimäär	Turutingimustest madalam intressimäär	Üldjuhul kuni 1–3,75%, vähendamise võimalusega tingimuste täitmisel (sh mida kestlikum/rohelisem ettevõtte, seda soodsam intress)	...
Käendustasu	Käendustasu suurus vastavalt projekti riskitasemele, turutõrgete analüüsist selgunud sihtgruppidele soodustingimustel
Tagatis	Üldjuhul ei ole nõutud	Omanike solidaarne käendus	...
Tingimused	Soodustingimustel turutõrgete analüüsist selgunud sihtrühmadele (innovatsiooni- või teadusmahukad ettevõtted, tõmbekeskustest eemal investeringuid tegevad ettevõtted), kellel on raskuseid kogu laenusumma taotlemisega eraturult	Erinevalt varasemast perioodist, tuleks stardilaenu pakkuda otselaenu	Soodustingimustel turutõrgete analüüsist selgunud sihtrühmadele, portfelli põhise käenduse võimalus (innovatsiooni- või teadusmahukad ettevõtted, tõmbekeskustest eemal investeringuid tegevad ettevõtted, alustavad ettevõtted)
Rakendamisskeem	Allutatud laen koostöös finantseerimisasutusega	Laenu ja toetuse kombineerimine	Taotletav läbi finantseerimisasutuse, portfelli põhise võimalus
Vajadus kombineerida toetusega	Võib olla vajalik kombineerida toetusega	...	Võib olla vajalik kombineerida toetusega
Struktuurifondide eelarve	...	4 385 000 eurot (sh halduskulu 7%)	...

Ex-ante evaluation of the planned financial instruments from the cohesion policy funds for the period 2021-2027 to the Ministry of Finance

Entrepreneurship

The most important problems that companies face when covering their investment needs are:

- insufficient collateral, incl. due to the location of the company,
- the connection of the investment to bringing innovation-intensive or novel technologies to the market,
- the lack of necessary information about various financing options,
- high interest rates,
- the complexity and/or time-consuming nature of raising additional funds (excessive bureaucracy).

Is it necessary to provide financial instruments? – Yes.

Investment strategy

- Often, the changes in the market are so fast that new measures are needed quickly. Unfortunately, the development of new products takes time. Therefore, it is important to **create as much flexibility as possible** in KredEx financial products when designing financial instruments in the new programme period.
- If KredEx has been offering different loans depending on their target group and/or purpose, then in order to increase flexibility (including quick response to changing market conditions) it is recommended to **create one subordinated loan instrument**, the terms of which can be varied depending on the target group or the purpose of financing.
- 17.5 million euros have been planned from the Structural Funds for the field of entrepreneurship, and it is estimated that 294 companies can be financed.
- Starting companies can be offered combined start-up loans in the amount of 4.07 million euros from the structural funds, and it is estimated that 200 start-up companies can be financed.

Conditions	Subordinated loan	Combined start-up loan	Loan guarantee
Target group	Micro-enterprises and SMEs highlighted by the market failure analysis	A start-up entrepreneur	Micro-enterprises and SMEs, who need a guarantee from a credit provider to obtain a loan, bank guarantee or lease
Purpose	Company development, expansion, increasing productivity, product and service development and innovation, increasing competitiveness, including financing of investments and working capital	Creation of new companies, financing of investments or working capital of a start-up company	Business financing: starting business, business development, expansion, increasing productivity, product and service development and innovation, increasing competitiveness, including financing of investments and working capital
Maximum amount	Generally up to 2 million euros	Generally up to 20 000 euros	Generally up to 5 million euros (up to 80% of the loan amount)
Repayment period	Generally up to 15 years. Depending on the needs of the target group, a decision is made in accordance with the credit policy of the financial instrument	Up to 60 months (including grace period up to 12 months)	...
Interest rate	Lower interest rate than market conditions	Generally up to 1-3,75%, with the possibility of reduction upon meeting the conditions (including the more sustainable/greener the company, the more favourable the interest)	...
Guarantee fee	The size of the guarantee fee according to the risk level of the project; on preferential terms for target groups revealed from the market failure analysis
Guarantee	Generally not required	Solidarity guarantee by the owners	...
Eligibility criteria	On preferential terms for target groups identified from the analysis of market failures (innovation- or research-intensive companies, companies making investments away from the centres of attraction) who have difficulties in applying for the entire loan amount from the private market	Unlike the previous period, the start loan should be offered as a direct loan	On favorable terms for the target groups identified from the analysis of market failures, the possibility of a portfolio-based guarantee (innovation- or research-intensive companies, companies making investments away from the centers of attraction, start-up companies)
Implementation scheme	Subordinated loan in cooperation with financial institutions	Combining loan and grant	Applied through a financial institution, portfolio-based option available
Necessary to combine with grants	It may be necessary to combine with a grant	...	It may be necessary to combine with a grant
Budget from structural funds	...	4 385 000 euros (including administrative cost 7%)	...

Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitika vahenditest kavandatavate rahastamisvahendite eelhindamine Rahandusministeeriumile

Europa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
Arengu Pank

RAHANDUSMINISTEERIUM

praxis
mõttekoda

EY
Building a better
working world

Elamumajandus

Korteriühistute renoveerimistöde tegemisega seotud peamised probleemid on:

- ebapiisavad omavahendid (nt väike remondifond, võlgnikud jms),
- rahaliste vahendite kaasamise keerukus ja/või suur ajakulu (liigne bürokraatia),
- korteriühistu liikmete madal riskivalmidus (finantskohustuse võtmise pelgus),
- investeringuprojekti ettevalmistamise ja juhtimise suutlikkuse puudumine,
- vajaliku teabe puudumine erinevate rahastamisvõimaluste kohta.

Kas on vaja pakkuda rahastamisvahendeid? – Jah.

Lahendatavad turutõrked

Probleemid eraturult laenu saamisega:

- ebapiisavate omavahendite,
- liiga kõrge intressimäär,
- liiga kõrge investeringu tõttu m² kohta või
- madala riskitaluvuse tõttu.

Investeeringustrateegia

- Kaaluda toetusmäära sidumist hoone renoveerimise tulemuspõhisusega (nt teatud energiamärgise saavutamisel konverteeritakse osa laenust toetuseks, sh mida kõrgem energiamärgis saavutatakse, seda suurem osa laenust konverteeritakse).
- Elamumajanduse finantsinstrumentide lisaväärtuse analüüsi kohaselt on võimalik programmiperioodil struktuurifondide eelarvega (35 miljonit eurot) panustada 317 korteriühistu rahastamisse.

Tingimus	Korterelamu renoveerimislaen	Korterelamulaenu käendus
Sihtrühm	Krediitdivõimelised korteriühistud	Krediitdivõimelised korteriühistud
Sihtotstarve	Kõik kaasomandiga seotud renoveerimistööd, millega tagatakse korterelamu ehituskonstruksiooniline stabiilsus, suurendatakse elamu energiatõhusust või parandatakse korterelamu elanike elamistingimusi	Renoveerimislaenu finantseerimine
Maksimaalne summa	Üldjuhul kuni 3 miljonit eurot ühistu kohta, sh kui ühistu haldab mitut korterelamut	Kuni 80% laenusummast
Tagasimakseperiood	Üldjuhul kuni 30 aastat	...
Käendustasu	...	Üldjuhul 1–1,5% käenduse järgilt aastas
Intressimäär	Turutõrgete analüüsist selgunud sihtgruppidele turutingimustel	...
Tagatis	Korteriühistu nõuded liikmete vastu majandamiskulude tasumiseks	...
Tingimused	Turutõrgete analüüsist selgunud sihtrühmadele (väike arv kortereid ühistus ehk tööde kõrge maksumus m ² kohta, asukoht ehk kinnisvara madal väärtus) vastavalt riskitasemele	...
Rakendamisskeem	...	Koostöös finantseerimisasutustega
Vajadus kombineerida toetusega	Võib olla vajalik kombineerida toetusega	Võib olla vajalik kombineerida toetusega

Ex-ante evaluation of the planned financial instruments from the cohesion policy funds for the period 2021-2027 to the Ministry of Finance

RAHANDUSMINISTEERIUM

Housing

For apartment associations, the main problems related to the execution of renovation works are:

- insufficient own funds (e.g., small repair fund, debtors, etc.),
- the complexity of raising funds and/or time consumption (excessive bureaucracy),
- low risk appetite of members of apartment associations (fear of taking on financial obligations),
- lack of capacity to prepare and manage an investment project,
- lack of necessary information about different financing options.

Is it necessary to provide financial instruments? – Yes.

Addressable market failure

Problems with getting a loan from the private market due to:

- insufficient own funds,
- too high interest rate,
- too high investment per m² or
- low risk tolerance.

Investment strategy

- Consider linking the subsidy rate to the result-based renovation of the building (e.g., when a certain energy label is achieved, part of the loan is converted into a subsidy, i.e., the higher the energy label is achieved, the larger part of the loan is converted into a subsidy).
- According to the analysis of the added value of housing financial instruments, it is possible to contribute to the financing of 317 apartment associations with the structural funds budget (35 million euros) during the program period.

Condition	Apartment renovation loan	Kortelamulaenu käendus
Target group	Creditworthy apartment associations	Creditworthy apartment associations
Purpose	All renovation works related to co-ownership, which ensure the structural stability of the apartment building, increase the energy efficiency of the building or improve the living conditions of the residents of the building	Renovation loan financing
Maximum amount	Generally up to 3 million euros per apartment association, including if the cooperative manages several apartment buildings	Up to 80% of the loan amount
Repayment period	Generally up to 30 years	...
Guarantee fee	...	Generally 1 to 1.5% of the guarantee balance per year
Interest rate	Market conditions for the target groups revealed from the market failures analysis	...
Guarantee	The apartment association's claims against the members for the payment of management costs	...
Eligibility criteria	For target groups identified from the analysis of market failures (small number of apartments in the building, i.e., high cost of works per m ² ; location, i.e., low value of real estate) based on risk level	
Implementation scheme	...	In cooperation with financial institutions
The need to combine with grants	It may be necessary to combine with a grant	It may be necessary to combine with a grant

Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitika vahenditest kavandatavate rahastamisvahendite eelhindamine Rahandusministeeriumile

Europa Liit
Euroopa struktuur-
ja investeerimisfondid

Eesti
Arengu Pank

RAHANDUSMINISTEERIUM

praxis
mõttekoda

EY
Building a better
working world

Keskkond

Turuanalüüsi peamised järeldused

- Ringmajandusega seotud **investeeringuid** teevad ettevõtted eelhindamise raames korraldatud ettevõtete küsitluse alusel **eelkõige omavahenditest**.
- Laenu/käenduse võtmise vajaduse korral puutuvad ettevõtted kokku **sarnaste probleemidega, nagu kõik teised ettevõtted sõltumata investeeringute eesmärgist**.
- Kui investeeringute tegemisel lähtutakse **keskkonna-alasest missioonitundest** (soovist panustada rohepöördesse vm keskkonnaeesmärkidesse) **või investeeringuid tehakse kitsalt ringmajanduse valdkonnas, puutub ettevõtte kokku suuremate takistustega rahastusvajaduse katmisel**.
- **Kui mõni investeering**, muuhulgas regulatsiooni kehtestamisest ajendatuna, **ei too ettevõttele otsest kasu** (ei tekita suuremat käivet ega vähenda kulusid), **siis** ettevõtete ootus on **pigem toetuse saamine**.
- Ettevõtted võivad ka praegu KredExi pakutavaid finantsteenuseid kasutada ka nende investeeringute puhul, mis panustavad muuhulgas keskkonnaeesmärkide saavutamisse. Ka uue ühtekuuluvuspoliitika perioodil tuleb meie hinnangul pakkuda finantsteenuseid ettevõttele valdkonnas ning need sobivad ka selleks, et panustada keskkonnaeesmärkide saavutamisse. Seega **ei ole mõistlik dubleerida juba olemasolevaid ja tulevasi ettevõttele valdkonna rahastamisvahendeid**.
- Järeldused kehtivad keskkonna valdkonna kohta tervikuna ja eraldi võetuna ka järgmise kolme fookusteema kohta:
 - tööstuse ja teenindussektori, sh VKEde, energia- ja ressursitõhusus, ja ressursiauditite tegemine,
 - jäätmete ringlussevõtt ja ohutu materjaliringlus,
 - jäätmetekke ja pakendamise vältimine ja vähendamine, toodete korduskasutus.

Kas on vaja pakkuda rahastamisvahendeid? – Ei.

Ettevõtted

- Eesti on üks nendest ELi riikidest, kes peab teiste riikidega võrreldes tegema keskkonna valdkonnas suurema hüppe, ning toetused peavad aitama ületada keskkonna valdkonnast tingitud suuremaid takistusi.

KOVid

- KOVidel ei ole probleeme rahaliste vahendite kaasamisel, välja arvatud siis, kui KOVil on kõrge laenukoormus ja/või KOV peab suunama oma piiratud ressursse teiste prioriteetsemate eesmärkide saavutamiseks. See hinnang ei puuduta tagastamatuid toetusi, mida võib pakkuda KOVidele nt kindlate tegevuste elluviimise soodustamiseks.

Soovitused

- Kasutada ühtekuuluvuspoliitika keskkonnaeesmärkide saavutamisele suunatud rahalisi vahendeid **tagastamatute toetuste** andmiseks ettevõtetele.
- **Kaaluda ettevõttele valdkonna** rahastamisvahendite kaudu pakutavate finantsteenuste **sidumist keskkonnaeesmärkidega**. Finantstoodete pakkumisel riigi poolt ettevõttele valdkonna alt keskkonnainvesteeringute jaoks tuua finantstoodete eesmärkides ning teavitus- ja turundustegevustes selgelt esile finantstoodete kasutamise võimalused keskkonna valdkonnas ning just teavitus- ja turundustegevustes nende finantstoodete kasutamise kasu ja mõju ettevõttele.
- Kaaluda **soodsamaid tingimusi laenu ja käenduse pakkumisel keskkonnaeesmärkidega seotud investeeringute rahastamisel** võrreldes teiste investeeringute liikidega.

Ex-ante evaluation of the planned financial instruments from the cohesion policy funds for the period 2021-2027 to the Ministry of Finance

Environment

Major conclusions based on the market analysis

- Based on the survey of companies that has been conducted as part of the pre-assessment, companies make **investments** related to the circular economy **primarily from their own funds**.
- When there is need to inquire a loan or loan guarantee, companies encounter **similar problems as all other companies, regardless of the purpose of the investments**.
- **If investments are made to help the environment** (the desire to contribute to the green transition or other environmental goals) **or if investments are made narrowly in the area of the circular economy, the company will face greater obstacles in covering its financing needs**.
- **In the case of investments that do not bring direct benefits to the company** (do not generate higher turnover or reduce costs), motivated by the introduction of regulation, for example, **the company generally expects to receive grants**.
- Companies can already now use the financial services offered by KredEx for those investments that contribute to the achievement of environmental goals, among other things. In our opinion, financial services must be offered in the field of entrepreneurship in the period of the new cohesion policy as well, and these services are also suitable for contributing to the achievement of environmental goals. Therefore, **it is not reasonable to duplicate already existing and future financial instruments in the field of entrepreneurship**.
- The conclusions apply to the field of the environment as a whole, as well as to the following three focus topics:
 - energy and resource efficiency of industrial and service sector and conducting resource efficiency audits,
 - waste recycling and safe recycling of materials,
 - prevention and reduction of waste generation and packaging, reuse of products.

Is it necessary to provide financial instruments? – No.

Companies

- Estonia is one of those EU countries that has to make a bigger leap in development in the field of environment compared to other countries, and the grants must help overcome major obstacles caused by the investments connected to the environment fields.

Local governments

- Local governments do not have problems in covering financing needs, except when the local government has a high debt burden and/or the local government has to direct its limited resources to achieve other more important priority goals. This assessment does not concern non-repayable grants that can be offered to local governments, for example, to encourage the implementation of certain activities.

Recommendations

- Use financial instruments aimed at achieving the environmental goals of the cohesion policy to provide **non-refundable grants** to companies.
- **Consider linking** financial services provided through financial instruments in **the field of entrepreneurship with environmental goals**. In the provision of financial products by the state for environmental investments in the field of entrepreneurship, clearly highlight the possibilities of using financial products in the field of the environment in the objectives of the financial products and in information and marketing activities; in information and marketing activities, highlight the benefits and effects of the use of these financial products for the company as well.
- Consider **more favourable terms and conditions for the provision of loans and loan guarantees for the financing of investments** related to environmental goals compared to other types of investments.

Sotsiaalministeeriumi valdkonnad

Kas on vaja pakkuda rahastamisvahendeid? – Ei.

Sotsiaalvaldkond

- **Enamik sotsiaalvaldkonna sihtrühmade vajadusi on lahendatavad eelkõige tagastamatute toetuste kujul, teenuste kujul või muude tegevuste abil.**
 - Tegemist on **haavatavate sihtrühmadega**, kelle jaoks ei pruugi laenu teenindamine olla võimalik.
 - Need inimesed, kellel on laenu võtmise võimekus olemas, saavad seda teha vastavalt praegustele laenuitingimustele ehk siis laenu on kättesaadav ning soodsamatel tingimustel laenu/käenduse pakkumine oleks turu moonutamine.
 - Sama kehtib **tööandjate** kohta, kes tahaksid/võiksid oma töökeskonda kohendada vastavalt vähenenud töövõimega inimeste vajadustele. Laenu on kättesaadav, aga **probleem on motivatsioonis**, millega tuleb tegeleda teistel viisidel.
- **KOVid** vajaksid täiendavat ressursi, et teha sotsiaalvaldkonna investeeringuid, kuid laenu saamise võimalus on neil praegu kättesaadav.
- KOVides on **puudu teenusemajadest**, kus eakad inimesed saaksid hästi kergesti ise hakkama ja kus KOVil on lihtsam korraldada sotsiaalhoolekannet. Nende investeeringute tegemine on mitmete KOVide jaoks kallis ning läbi mõtlemata on teenusemajade äriplaan koos nõudluse analüüsiga ning selleks vajalikud nn riiklikud finantstooted.

Tervishoiuvaldkond

- Suurtel regionaalhaiglatel on välja kujunenud oma finantspartner – **Põhjamaade Investeerimispank** – ning olles korra protsessi läbi teinud, siis laenu saamine erinevate investeeringute tegemiseks ei ole probleem.
- **Nendel haiglatel, mille omanik on KOV**, käib kogu laenu taotlemine ja haldamine küll läbi KOVi, kuid otseseid turutõrkeid ei toodud seal välja.
- **Regionaalhaiglatel ja keskhaiglatel** ei ole küll otseseid probleeme, mis võiksid ohustada nende finantsjätkusutlikkust, kuid üldhaiglad peavad lähiajal oma infrastruktuuri uuendamisse oluliselt investeerima. Samas aga on neil laenu saamiseks ebapiisav sissetulek või laenukoormus juba maksimumi saavutanud.
- **Uute esmatasandi tervisekeskuste loomisel** on tekkinud tõrkeid nii rahastamise **kui ka korraldusliku poolega**.
- **Tervishoiuteenuste** jaoks on valmis laenu võtma 12,4% küsitluses osalenutest ning laenu ei võtaks 39,8% vastanutest. Ligi pooled ei osanud sellele küsimusele vastata.
 - Need, kes vastasid, et ei ole nõus laenu võtma, tõid peamiseks põhjuseks tahtmatuse ennast laenuga siduda ja selle, et laenu nagunii ei anta või et nad ei jaksaks seda tagasi maksta. Sealjuures toodi välja ka see, et laenu ei anta olemasolevate võlgnevuste või suure laenukoormuse pärast.
 - Seega ei ole rahastamisvahendite loomine tervise teenuste saamiseks põhjendatud. Tuleb aga arvestada seda, et see tõlgendus tuleneb küsitluses osalenud inimeste profiilist, kes on eelkõige abivajavad inimesed.

Hoolekande valdkond

- Eestis on **erasektori hooldekodusid** ja üldiselt on need suuremad võrgustikud, kus on mitmes kohas majad ning palju voodikohti. Kuna need hooldekodud on loodud ka investorite abiga ning jätkusutlikkus on hea, siis turutõrkeid ei esine.
- Kõige suuremad probleemid investeerimisvahendite leidmisel on **väiksematel hooldekodudel**, kus on vähe voodikohti ja üldine majandamine võrreldes suuremate hooldekodudega keerulisem.
 - Nende hooldekodude puhul sõltub ka palju KOVi toetusest.
 - Kui riik võtab siiski selge suuna, et vaja oleks arendada inimkeskemat ja väiksemat hooldekodude võrku, siis tuleks riigil ka sekkuda (näiteks 1 + 1 + 1 ehk klient + KOV + riik mudel) ning koos sellega ka mõelda, kuidas tagada finantstooted kättesaadavus.

Ex-ante evaluation of the planned financial instruments from the cohesion policy funds for the period 2021-2027 to the Ministry of Finance

Areas of the Ministry of Social Affairs

Is it necessary to provide financial instruments? – No.

Social field

- **Most of the needs of target groups in the social field can be solved primarily in the form of non-refundable grants**, services, or other activities.
 - These are **vulnerable target groups**, for whom paying the loan back may not be possible.
 - Those people who are able to take a loan can do so in accordance with the current loan conditions. That means that loans are available and offering a loan/guarantee under more favourable conditions would distort the market.
 - The same applies to **employers** who would like to/could adapt their working environment to the needs of people with reduced work ability. The loan is available, but **the problem is motivation**, which has to be dealt with in other ways.
- **Local governments** would need additional resources to make social sector investments, but the possibility of getting loans is currently available to them.
- There is a lack of **service homes** in local governments where elderly people can easily cope on their own and where it is easier for the local government to organise social welfare. Making these investments is too expensive for many local governments, and the business plan of service homes with demand analysis and the necessary so-called national financial products are not thought through.

Health

- Large regional hospitals have their own financial partner – **Nordic Investment Bank** – and having gone through the process once, getting a loan for various investments is not a problem.
- The **local government** is responsible for all loan applications and loan management for **the hospitals it owns**, but direct market failures were not pointed out there either.
- **Regional hospitals and central hospitals** do not have direct problems that could threaten their financial sustainability, but general hospitals must invest significantly in upgrading their infrastructure in the near future. At the same time, they have insufficient income to get a loan or their debt burden has already reached the maximum.
- In the development of **new primary health centres**, there have been problems with both the financing and **the organisational side**.
- 12.4% of those private persons who took part in the survey are ready to take a loan for **health services**. 39.8% of the respondents would not take a loan. Almost half did not answer this question.
 - The main reasons for not wanting to take loan are the unwillingness to commit to a loan and the fact that the loan would not be given anyway or that they could not afford to pay it back. It was also pointed out that the loan would not be given because of existing debts or a large debt load.
 - Therefore, the creation of financial instruments for health services is not justified. However, it must be taken into account that this interpretation is derived from the profile of the people who took part in the survey, who are primarily people in need of help.

Social welfare assistance

- There are **private nursing homes** in Estonia; usually, in the form of larger networks with houses in several places and many beds. Since these nursing homes were also created with the help of investors, meaning they are sustainable, there are no market failures.
- **Smaller nursing homes** where there are few beds and overall management is more complicated compared to larger nursing homes have the biggest problems in finding investment funds.
 - These nursing homes also depend a lot on the support from local governments.
 - However, if the state takes a clear direction that it is necessary to develop a more human-centred and smaller network of nursing homes, then the state should also intervene (for example, the 1 + 1 + 1, that is client + local government + state model) and at the same time think about how to ensure the availability of financial products.